

Manažeri s vyšším ručením

Ani rok po nabytí účinnosti zákona o obchodních korporacích si šéfové firem nejsou vědomi, že nesou větší odpovědnost za svá rozhodnutí

Nová právní úprava zpřesňuje odpovědnost orgánů společností a jejich členů. Zavádí nové prvky a mezi nimi i zpřísnění povinností a možných dopadů pro členy orgánů, zejména v situaci, když společnost hrozí úpadek nebo se do něj dostane. Tuto situaci samozřejmě nikdy nelze vyloučit a orgány společnosti by neměly novou úpravu podceňovat.

Když se společnost dostane do úpadku, může insolvenční správce vyzvat členy statutárního orgánu k tomu, aby vydali prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, jakož i jakýkoli jiný prospěch, který obdrželi od společnosti, a to až za období dvou let před právní mocí soudního rozhodnutí o úpadku. Tato možnost se insolvenčnímu správci nabízí v situaci, kdy členové statutárního orgánu věděli nebo mohli vědět, že společnosti hrozí úpadek, a neučinili všechny rozumné kroky k jeho odvrácení. K tomu například dojde, pokud členové statutárního orgánu evidentně dále zatěžovali majetek společnosti, uváděli věřitele v omyl, nesvolali valnou hromadu apod.

Nová právní úprava zavádí pravidlo podnikatelského úsudku. Aby mohli ochrany tohoto principu využít, musejí manažeri při rozhodování jednat informovaně a v obhajitelném zájmu společnosti.

Odpovědnost člena orgánu je dále posílena ustanovením o tom, že plnění podle smlouvy o výkonu funkce se neposkytne, pokud výkon funkce přispěje k nepříznivému hospodářskému výsledku, ledaže by orgán schvalující smlouvu o výkonu funkce

rozhodl jinak. Zákon však blíže nedefinuje, co se rozumí pod pojmem „nepříznivý hospodářský výsledek“, vysvětlení nám přinese až soudní praxe.

RUČENÍ ČLENŮ STATUTÁRNÍHO ORGÁNU

Zásadním posunem v posílení odpovědnosti členů orgánu je zavedení možnosti soudu rozhodnout, že člen statutárního orgánu ručí za splnění veškerých povinností společnosti. Je tomu tak v situaci, kdy se společnost dostala do úpadku a člen či bývalý člen orgánu o hrozícím úpadku věděl nebo měl vědět, ale neučinil kroky k jeho odvrácení. Podle původní právní úpravy sice existovalo ručení člena orgánu za závazky společnosti, pokud se dostala do platební neschopnosti nebo zastavila platby, ale pouze do výše škody, kterou člen orgánu způsobil porušením svých povinností. Podle současné právní úpravy tedy soud rozhodující o ručení člena orgánu nemusí zjišťovat konkrétní výši škody a kdo přesně je za ni odpovědný, jako tomu bylo před 1. lednem 2014.

Zásadním průlomem do odpovědnosti člena orgánu společnosti je i možnost jeho vyloučení z funkce. Předně je to možné v průběhu insolvence, kdy insolvenční soud rozhodne, že člen statutárního orgánu nesmí vykonávat obdobnou funkci v jakékoli další společnosti po dobu tří let. Soudy však mají možnost využít institutu „vyloučení“ i mimo insolvenční řízení. Pokud statutární orgán v posledních třech letech závažně porušoval péči řádného hospodáře, může mu soud zakázat výkon funkce i bez návrhu. Pokud by vyloučený člen zákaz vykonávat funkci ignoroval, automaticky bude během tohoto období ručit za splnění všech povinností společnosti, které v této době vznikly jeho přičiněním.

DO HRY VSTUPUJE BUSINESS JUDGEMENT RULE

Nová právní úprava zavádí pravidlo podnikatelského úsudku, tzv. business judgement rule. Toto pravidlo slouží osobám v pozici členů orgánu společnosti, které nesou určité podnikatelské riziko. Aby mohly ochrany to-

hoto principu využít, musejí při svém rozhodování jednat informovaně a v obhajitelném zájmu společnosti. Tímto způsobem jednající osoby požívají ochrany, i když jejich jednání nepřinese očekávané pozitivní výsledky pro společnost nebo je společnosti způsobena újma. Neodpovídají tedy za výsledek činnosti, při které nutně nesou podnikatelské riziko, ale za to, jakým způsobem svou funkci vykonávají. Jednání statutárního orgánu, které však není učiněno s nezbytnou loajalitou, nebude za žádných okolností požívat ochrany pravidla podnikatelského úsudku. Tento princip se použije jak na členy statutárních orgánů, tak i na členy kontrolních orgánů a prokuristy.

V praxi se může jednat například o následující situaci: Statutární orgán bude posuzovat investici do nového projektu. V rámci posouzení by si měl získat dostatek relevantních podkladů, případně i odborných posudků, tak aby jednal informovaně. Na základě informovaného posouzení dojde k odsouhlasení projektu. O několik let později se ukáže, že investice byla ztrátová a že vedla ke

zhoršení hospodářské situace společnosti, nebo v extrémním případě až k jejímu úpadku. V případě sporu, zda orgán a jeho členové jednali s péčí řádného hospodáře, by tito členové měli být schopni prokázat, že při posuzování projektu měli dostatek informací v tom čase dostupných a že investici sledovali zájem pečovat o majetek společnosti a v maximální možné míře jej rozmnožovat. Může se stát, že i přes veškerou obezřetnost bude určitým jednáním statutárního orgánu společnosti způsobena újma. Pokud členové orgánu prokážou, že jednali s péčí řádného hospodáře, nebudou za tuto škodu s přihlednutím k pravidlu podnikatelského úsudku odpovědní. ●

JAROSLAVA IGNÁKOVÁ
advokátka, Ambruz & Dark Deloitte Legal